

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВОДНОГО ГОСПОДАРСТВА ТА
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ**

Навчально-науковий інститут економіки та менеджменту

07-03-215S

СИЛАБУС	ІСТОРИЯ СТАРОДАВНЬОЇ ГРЕЦІЇ ТА РИМУ	
SYLLABUS	HISTORY OF ANCIENT GREECE AND ROME	
Шифр за ОП Code in Degree Programme	OK36	
Освітній рівень Level of Education	Бакалаврський (перший) Bachelor`s (first)	
Галузь знань Field of Knowledge	01	Освіта/Педагогіка Education / Pedagogy
Спеціальність Field of Study	014.03	Середня освіта (Історія) Secondary education (History)
Освітня програма Degree Programme	Середня освіта (Історія) Secondary education (History)	

м. Рівне – 2024

Силабус навчальної дисципліни «Історія Стародавньої Греції та Риму» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) освітнього ступеня, які навчаються за освітньо-професійною програмою «Середня освіта (Історія)» спеціальності 014.03 Середня освіта (Історія). Рівне. НУВГП. 2024. 17 с.

ОПП на сайті університету: <http://ep3.nuwm.edu.ua/id/eprint/27491>

Розробник силабусу: *Прищепя Богдан Анатолійович, доктор історичних наук, доцент, професор кафедри суспільних дисциплін*

Силабус схвалений на засіданні кафедри

Протокол № 7 від 29 грудня 2023 р.

Завідувач кафедри: *Олексін Ю.П., д.п.н, професор.*

Керівник (гарант) освітньої програми «Середня освіта (Історія)»

Прищепя О.П., д.і.н., доцент, професор кафедри суспільних дисциплін НУВГП.

Схвалено науково-методичною радою з якості ННІЕМ

Протокол № 8 від 29 січня 2024 р.

Голова науково-методичної ради з якості ННІ: *Ковшун Н.Е., д.е.н., професор*

© НУВГП, 2024

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ІСТОРІЯ СТАРОДАВНЬОЇ ГРЕЦІЇ ТА РИМУ»	
ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ	
Ступінь вищої освіти	<i>бакалавр</i>
Освітня програма	<i>Середня освіта (Історія)</i>
Спеціальність	<i>014.03 «Середня освіта (Історія)»</i>
Рік навчання, семестр	<i>1 2</i>
Кількість кредитів	<i>6</i>
Лекції:	<i>30 годин</i>
Практичні заняття:	<i>30 годин</i>
Самостійна робота	<i>120 годин</i>
Курсова робота:	<i>так</i>
Форма навчання	<i>денна</i>
Форма підсумкового контролю	<i>екзамен</i>
Мова викладання	<i>українська</i>
ІНФОРМАЦІЯ ПРО РОЗРОБНИКА (ІВ)	
ПРОФАЙЛ ЛЕКТОРІВ	
Лектор	<i>Прищепя Богдан Анатолійович, доктор історичних наук, доцент, професор кафедри</i>

суспільних дисциплін

Вікіситет

[https:](https://)

ORCID

<https://orcid.org/0000-0003-0345-5994>

Канали комунікації

o.p.pryshchepa@nuwm.edu.ua

тел. 096 30 24 064

Актуальні оголошення на сторінці дисципліни в системі MOODLE

ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Мета та завдання

Актуальність навчальної дисципліни полягає в тому, що її засвоєння дозволяє здобувачам вищої освіти скласти бачення про початки цивілізаційного поступу людства, становлення Європейської цивілізації, сформулювати потребу проектувати конкретний історичний досвід на сучасні події світової історії.

Метою курсу є формування у здобувачів вищої освіти системи знань з історії античності на основі вивчення історії країн Середземномор'я у період з III тис. до н.е. до V ст. н.е., з'ясувати місце античної історії в історії Європи та у світовій історії.

Реалізація мети здійснюється шляхом виконання таких завдань:

- дати об'єктивні знання про виникнення станів, класів, приватної власності, держави, початки мистецтв та наукових знань;
- ознайомити здобувачів із найголовнішим науковим доробком провідних українських істориків з проблем історії Стародавньої Греції та Риму;
- вироблення навичок самостійного аналізу першоджерел з історії Стародавньої Греції та Риму.

Посилання на розміщення освітнього компонента на навчальній платформі Moodle, на платформі освітніх програм та їхніх освітніх компонентів

Передумови вивчення*

(місце освітнього компоненту в структурно-логічній схемі)

Вивчення програмного матеріалу цього освітнього компоненту спирається на базові знання шкільного курсу «Історії Стародавнього Світу» та паралельне засвоєння упродовж першого семестру навчання таких дисциплін: ОК10 Вступ до спеціальності; ОК30 Археологія; ОК17 Історія первісного суспільства; ОК35 Історія Стародавнього Сходу; ОК14 Історія слов'янських народів (давні і середньовічні часи).

Компетентності

Вивчення навчальної дисципліни надає здобувачам вищої освіти компетентностей щодо:

ЗК1. Здатність застосувати знання у практичних ситуаціях, розуміння предметної області та професійної діяльності.

ЗК3. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК5. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК8. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК14. Знання та усвідомлення закономірностей соціокультурного розвитку людства як певного етапу в його історії, що відображає певний рівень потреб, здібностей, знань, навичок та інтересів людини, спосіб виробництва, устрій політичних та суспільних відносин, рівень духовного розвитку та відтворення; розуміння причинно-наслідкових зв'язків, що впливають на процеси та явища історії суспільства.

ФК7. Здатність розуміти загальні та специфічні риси історичного розвитку різних регіонів України, Європи та світу, фактори, що зумовлюють різноманіття культур та національних спільнот.

ФК12. Здатність навчати учнів державною мовою; формувати та розвивати їх мовно-комунікативні уміння і навички засобами навчального предмету.

Програмні результати навчання (РН)*

Результатами навчання, які набувають здобувачі вищої освіти вивчаючи дану дисципліну є:

ПРН1. Уміти навчати учнів державною мовою за професійним спрямуванням, формувати та розвивати їх мовно-комунікативні уміння та навички.

ПРН3. Вміти інтегрувати базові засади філософії та узагальнювати основи суспільно-історичного розвитку у професійній діяльності.

ПРН4. Поєднувати та застосовувати вміння із педагогіки і психології у професійній діяльності.

ПРН5. Застосовувати знання основ наукових досліджень і цифрових технологій у професійній діяльності, вміти розкривати сутність досліджуваної проблематики у навчальних та дослідницьких проектах з дотриманням академічних вимог до їх оформлення та виконання.

ПРН8. Практично застосовувати знання та набуті вміння з методики викладання історії та суспільних дисциплін у професійній діяльності.

ПРН14. Вміти на практиці застосовувати основи майстерності вчителя в професійному та педагогічному спілкуванні та в управлінні навчально-виховним процесом.

Структура та зміст освітнього компонента

Змістовий модуль 1. Теоретичні проблеми історії Стародавньої Греції та Риму. Історія стародавньої Греції.

Тема 1. Теоретичні проблеми історії античності.

Зміст поняття «античність». Роль Давньої Греції та Риму у всесвітній історії, їх значення для розвитку європейської цивілізації. Територіальні та хронологічні рамки історії античності. Специфіка джерельної бази для вивчення історії античності. Наявність та класифікація письмових та матеріальних джерел. Розвиток історіографії: основні напрямки та їх специфіка. Вступ до історії Давньої Греції. Періодизація історії Греції: основні періоди. Географічне розташування та природні умови Балканської Греції та Егейського басейну. Роль моря у житті давніх греків. Вплив

природних умов на господарчу діяльність та процеси історичного розвитку давньої Греції.

(ПРН1; ПРН3; ПРН5; ПРН8)

Тема 2. Егейський світ і гомерівська Греція.

Крито-мікенська епоха: основні періоди. Специфіка розвитку Егейського басейну у III тис. до н.е. Вторгнення ахейських племен з півночі та їх розселення по Балканському півострову. «Кносська держава» на о. Крит. Домінування царів Кноссу. Створення загальнокрітської держави. Мінойська цивілізація: загальна характеристика. Взаємини Криту з Єгиптом, фінікійськими містами-державами. Крит та Балканська Греція. Причини занепаду критської цивілізації. Вторгнення ахейців на о. Крит та його наслідки. Мікенська цивілізація. Проникнення ахейців та гальмування соціально-політичних процесів на Балканах. Виникнення держави у ахейців у Мікенах, Тірінфі, Пілосі, Фівах, Афінах. Поява писемності. Соціально-економічний, політичний та культурний розвиток ахейських держав. Специфіка міждержавних взаємин. Ахейська колонізація. Домінування Мікен. Троянська війна: легенди та реалії. Її наслідки для подальшого розвитку ахейських держав. «Гомерівська» Греція у XI-IX ст. до н.е. Вторгнення дорійських племен в Грецію. Соціально-політичні, економічні та культурні наслідки. Поеми Гомера як історичне джерело.

(ПРН3; ПРН5; ПРН14)

Тема 3. Рання Греція (VIII–VI ст. до н.е.).

Архаїчний період: загальна характеристика та його значення в історії грецької цивілізації. Виникнення класового суспільства та держави у формі полісу. Виникнення приватної власності, еволюція політичних структур. Поліс – як форма античної держави. Антична громадянська община, її характеристика. Основний принцип полісного життя. Економічна основа полісу. Велика грецька колонізація: причини, основні напрямки. Головні центри колонізації. Найбільші грецькі колонії, взаємини місцевого населення та колоністів. Основні типи зв'язків між метрополіями та колоніями. Внутрішні та зовнішні наслідки колонізаційних процесів: політична, соціальна, економічна та культурна сторони. Еллінізація варварів та варваризація еллінів. Рання тиранія та її значення для подальшого розвитку полісу. Сінойкізм Тесея, історичність його особи та наслідки його діяльності. Запис права, закони Драконта. Реформи Солона: причини, зміст, наслідки. Тиранія Пісістрата. Реформи Клісфена: причини, зміст, наслідки.

(ПРН1; ПРН4; ПРН8)

Тема 4. Греко-перські війни.

Причини та приводи до початку греко-перських війн. Періодизація. Іонійське повстання. Основні події. Три походи персів проти материкової Греції. Внутрішньополітична ситуація у Греції під час греко-перських війн. Боротьба «морської» та «сухопутної» програм оборони в Афінах, наслідки. Корінфський конгрес 481 р. до н.е. Утворення панеллінського союзу проти персів. Події другого періоду війни. Перелом у греко-

перських війнах. Зміна характеру війни. Утворення Делосської сіммахії. Завершальний період війни. Каллієв мир. Причини перемоги греків.
(ПРН1; ПРН4; ПРН14)

Тема 5. Розквіт грецьких полісів і міжусобні війни.

Грецькі поліси у класичний період. Розквіт афінської демократії. Перемоги афінського демосу від Фемістокла до Ефіальта та Перікла. Діяльність Перікла, внутрішня та зовнішня політика. Державний устрій Афін класичного періоду. Буле, еклесія, ареопаг, гелієя, магістратури. Афінська демократія та спартанська олігархія як політичні системи. Пелопоннеська Ліга та I-й Афінський морський союз: порівняльна характеристика. Організаційна структура, склад учасників, спрямованість діяльності. II Пелопоннеська війна: причини, приводи, періодизація. Архідамова війна. Сицилійська катастрофа. Наслідки II Пелопоннеської війни. Основні причини поразки Афін. Перемога Спарты та її наслідки для подальшого історичного розвитку Греції.
(ПРН3; ПРН5; ПРН8)

Тема 6. Соціально-економічні відносини в Греції класичного періоду.

Рабовласницький характер античного суспільства. Рабство і його джерела. Життя і побут рабів. Вільна праця в Греції. Грецька торгівля і фінанси. Два основних типи грецької економіки: афінський та спартанський.
(ПРН1; ПРН3; ПРН8)

Тема 7. Культура класичної Греції.

Всенародні святкування. Панафінеї, Елевсинські містерії. Грецький театр. Есхіл, Софокл, Евріпід. Мистецтво. Розквіт грецької архітектури. Скульптори Фідій, Поліклет, Мирон. Живопис. Іонійська натурфілософія й початки науки. Софісти і Сократ. Платон. Арістотель.

(ПРН1; ПРН3; ПРН4; ПРН14)

Тема 8. Еллінізм.

Посилення Македонії. Діяльність Філіпа II. Виникнення промакедонських та антимакедонських партій у грецьких полісах. Організація союзу грецьких полісів проти Македонії. Встановлення гегемонії Македонії над Грецією. Корінфський конгрес. Підготовка Філіпа II до війни з персами. Прихід Александра Македонського до влади. Східний похід Александра Македонського. Заснування нових міст. Особисті якості Александра та значення його особи для історії. Боротьба діадохів після смерті Александра. Утворення елліністичних держав. Еллінізм: визначення, зміст, значення для історії античності. Особливості елліністичних держав. Періодизація історії еллінізму. Особливості елліністичної соціально-економічної, політичної та культурної системи. Найбільші елліністичні країни. Причини занепаду елліністичних держав. Завоювання елліністичних держав Римом.

(ПРН1; ПРН3; ПРН5)

Змістовий модуль 2. Історія Стародавнього Риму

Тема 9. Епоха ранньої римської історії.

Населення давньої Італії. Основні племінні групи. Виникнення держави у етрусків. Етрусська проблема. Вплив етрусської культури на історію давнього Риму. Рим – одне з перших державних утворень. Основні періоди історії Риму. Царський період історії Риму. Соціальна структура римської держави. Патриції та плебеї. Відносини патронату та клієнтели. Основні джерела рабства. Патріархальний характер рабства. Характер царської влади в Римі. Династія етрусків Тарквініїв у Римі. Політичний устрій Риму царського періоду. Реформи Сервія Тулія та їх значення.
(ПРН1; ПРН4; ПРН5)

Тема 10. Епоха ранньої республіки.

Встановлення республіканського ладу в Римі. Сенат, коміції, магістратури. Основні причини та етапи боротьби плебеїв та патрициїв. Основні вимоги плебеїв: вирішення земельного питання (доступ до *ager publicus*), обмеження лихварства, отримання громадянських прав. Форми боротьби плебеїв за свої права. Сецесії. Результати боротьби плебеїв. Кодифікація права у Законах XII таблиць. Розвиток приватної власності. Завершення трансформації соціальної структури Риму. Поява основних прошарків: нобілітет, вершники, плебс.

Великі Римські завоювання. Пізня республіка. Зовнішнє становище Риму. Взаємини з латинськими містами. Війна з етрусками. Основні події, пов'язані із завоюванням Римом Італії. Взаємозв'язок римської внутрішньої та зовнішньої політики. Відносини Риму з грецькими містами-державами півдня Італії. Війна з Пірром. Завершення завоювання Римом Італії. Причини перемоги Риму. Структура римсько-італійської конфедерації. *Ager publicus* та його використання. Римські колонії та їх устрій. Розвиток приватної власності та рабовласницьких відносин.
(ПРН4; ПРН5; ПРН8)

Тема 11. Перетворення Риму в найсильнішу державу Середземномор'я.

Розширення римської експансії. Взаємини Риму з елліністичними державами. Зіткнення інтересів Риму та Карфагену. Три Пунічні війни, їх причини, основні події та результати. Загибель Карфагену. Причини перемоги Риму. Утворення провінції «Африка». Початок утворення системи римських провінцій. Соціально-економічний розвиток Риму у III-II ст. до н.е. Перехід до класичного рабства. Вплив класичного рабства на розвиток римської економіки. Соціальна структура римського суспільства: раби, дрібні виробники, рабовласники. Внутрішня структура класу рабовласників: сенатська аристократія, вершники, муніципальна знать, провінційні рабовласники. Люмпен-пролетаріат. Римські громадяни, італійці та провінційне населення. Боротьба італіків та провінційного населення за повні римські права.
(ПРН1; ПРН8; ПРН14)

Тема 12. Епоха громадянських воєн.

Громадянські війни в Римі: античні та сучасні погляди на проблему. Основні складові громадянських воєн у Римі: внутрішня політична боротьба між сенатською аристократією та вершниками, боротьба плебсу, боротьба італіків за громадянські права, боротьба за вирішення аграрного питання, повстання рабів. Загострення протиріч у римському суспільстві у II ст. до н.е. Перші повстання рабів в Римі. Утворення держави рабів. Придушення повстання та його вплив на суспільно-політичну ситуацію в Римі.

Діяльність Тіберія та Гая Грахів. Земельна реформа та політична боротьба. Боротьба за демократизацію римського державного устрою. Військово-політичні реформи Гая Марія. Зародження основ для зміни ролі армії у суспільстві. Друге повстання рабів у Сицилії. Організація повстанців. Причини поразки повстання. Повстання італіків – Союзницька війна. Поширення прав римського громадянства на всіх італіків. Криза полісних структур. Встановлення диктатури Сули. Проскрипції. Реформи Сулли та їх значення. Піднесення Гнея Помпея, його боротьба із піратством. Східна політика Помпея. Перший тріумвірат. Консульство Юлія Цезаря. Його війни у Галлії. Римська політика на Сході. Похід Красса проти Парфії та його розгром. Розпад першого тріумвірату та громадянська війна між Гнеєм Помпеем і Юлієм Цезарем. Диктатура Юлія Цезаря. Законодавство Цезаря. Реформування державного устрою. Змова проти Цезаря та ліквідація його диктатури. Боротьба між цезаріанцями та республіканцями після вбивства Ю. Цезаря.
(ПРН3; ПРН4; ПРН5)

Тема 13. Епоха Римської імперії.

Доба принципату. Політична програма Октавіана Августа. Формування основних засад монархічної форми правління у формі принципату. Принципат Августа. Становище Сенату. Зменшення ролі народних зборів. Зародження бюрократичного апарату. Реорганізація війська, створення флоту. Елементи республіканського ладу в умовах принципату. Взаємини з провінціями. Соціальна політика Августа. Аграрна політика Августа. Зовнішня політика. Завоювання Августа та розширення кордонів римської держави. Загальні результати правління Августа. Соціально-економічні відносини у ранній імперії. Система управління колоніями та провінціями. Основні соціальні групи римського населення доби принципату. Розвиток товарного виробництва, торгівля та грошовий обіг. Зовнішня торгівля Риму. Система римських доріг.

Основні династії римських імператорів доби принципату. Наступники Августа. Бюрократизація державного управління при Клавдії. Династія Юліїв-Клавдіїв. Зовнішня політика. Династія Флавіїв, їх внутрішня та зовнішня політика. Династія Антонинів. Сенатська опозиція. Оформлення центральних відомств управління. Провінційне управління та місцеве самоврядування. “Золоте століття римської імперії”. Зовнішня політика Антонинів. Східна політика Римської імперії. Посилення абсолютистських тенденцій.

(ПРН1; ПРН5; ПРН14)

Тема 14. Пізня Римська імперія.

Політична криза та громадянська війна кінця II ст. н.е. Династія Северів. Військово-політичні реформи Септімія Севера. Солдатські імператори та їх політика. Послаблення центральної влади, виникнення політичних утворень у провінціях. Варварська периферія у III ст. н.е., поселення варварів на прикордонних територіях римської держави. Спроби відновити імперію. Криза рабовласницької економіки. Розорення дрібних та середніх господарств, укріплення латифундіального господарства. Поява протофеодальних елементів. Занепад міст. Ускладнення соціальної структури римського суспільства. Реставрація імперії наприкінці III ст. н.е. Соціально-економічні та політичні реформи Діоклетіана та Максиміліана. Перебудова державного управління, встановлення системи доміану (римського абсолютизму). Влада імператора. Реорганізація бюрократії, провінційної та адміністративної системи. Релігійна політика Діоклетіана.

Внутрішня політика Костянтина: реформи в армії, грошова реформа, релігійна політика. Міланський едикт. Нікейський собор. Заснування Константинополя як столиці. Стабілізація економічного становища у країні. Боротьба всередині церкви. Початок великого переселення народів. Вторгнення вестготів. Поразка римлян при Адріанополі. Варваризація римської армії. Феодосій I та його боротьба за збереження єдності держави. Загибель Західної Римської імперії.
(ПРН3; ПРН4)

Тема 15. Римська культура.

Римська культура III–I ст. до н.е. Вплив еллінізму на римську релігію. Поширення філософських систем. Виникнення римської поезії і драми. Перші римські поети: Плавт, Теренцій, сатири Луцілія. Поезія I ст. до н.е. Тіт Лукрецій Кар. Проза. Гай Юлій Цезар. Розвиток римського права. Цирк і амфітеатр. Архітектура і образотворче мистецтво. Римська культура I–II ст. н.е. Література і філософія. «Ферсалия» Лукана. Марціал, Ювенал, Апулей. Наукова проза. Сенека. Архітектура. Поширення східних культур. Походження християнства та його рання історія. Джерела християнства. Кумранська община та її рукописи. Перші християнські общини, їх соціальний склад. Християнська література I–III ст. н.е. Виникнення канону та апокрифів. Римські імператори та християнство: від переслідувань до визнання. Генеза християнської церкви, поява єпископату. Еволюція соціального складу християнських общин. Боротьба всередині християнської церкви, перші ересі. Зближення християнства з імператорською владою.
(ПРН1; ПРН3; ПРН8)

Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1.	Теоретичні проблеми історії античності.	2	-
2.	Егейський світ і гомерівська Греція.	2	-
3.	Рання Греція (VIII–VI ст. до н.е.).	2	-
4.	Греко-перські війни.	2	-
5.	Розквіт грецьких полісів і міжусобні війни.	2	-
6.	Соціально-економічні відносини в Греції класичного періоду.	2	-
7.	Культура класичної Греції.	2	-
8.	Еллінізм.	2	-
9.	Епоха ранньої римської історії.	2	-
10.	Епоха ранньої республіки.	2	-
11.	Перетворення Риму в найсильнішу державу Середземномор'я.	2	-
12.	Епоха громадянських воєн.	2	-
13.	Епоха Римської імперії.	2	-
14.	Пізня Римська імперія.	2	-
15.	Римська культура.	2	-
	Разом	30	-

Теми семінарських занять

№	Назва теми	Кількість годин	

з/п		Денна форма	Заочна форма
1.	Джерелознавство і історіографія Стародавньої Греції та Риму.	2	-
2.	Крито-Мікенська епоха.	2	-
3.	Греція в епоху «Великої колонізації» (VIII–VI ст. до н.е.).	2	-
4.	Греко-перські війни.	2	-
5.	Розквіт афінської демократії. Пелопонеська війна.	2	-
6.	Соціально-економічні відносини в Греції класичного періоду.	2	-
7.	Культура класичної Греції.	2	-
8.	Походи Олександра Македонського, утворення світової держави. Еллінізм.	2	-
9.	Доримська Італія і найдавніший період історії Риму.	2	-
10.	Утворення республіки та її ранній період.	2	-
11.	Боротьба Риму з Карфагеном.	2	-
12.	Римська республіка в епоху громадянських воєн.	2	-
13.	Встановлення Імперії. Завоювання I–II ст. н.е.	2	-
14.	Пізня Римська імперія.	2	-
15.	Римська культура.	2	-
	Разом	30	-

Форми та методи навчання

Методи навчання: традиційні: словесний метод (лекція, співбесіда); наочний (метод ілюстрацій і демонстрацій); методи роботи з історичними джерелами та навчальною літературою (конспектування, тезування, складання реферату); інноваційні: проблемно-пошуковий, навчальна дискусія/дебати, мозковий штурм.

Технології викладання: мультимедійні презентації, аналіз проблемних питань, аналіз конкретних ситуацій (case study)

Інструменти, обладнання, програмне забезпечення

Для підготовки до семінарських занять рекомендовано застосовувати в навчальних цілях здобувачами пакет програмного забезпечення MSOffice або LibreOffice. В якості навчальної платформи застосовується відкрита (Open Source) система управління навчанням Moodle.

Порядок оцінювання програмних результатів навчання / результатів навчання

Контроль знань здобувачів вищої освіти проводиться в усній, письмовій та в комп'ютерній формах і оцінюється в межах 100 балів: до 60 балів поточна складова оцінювання (робота на семінарських заняттях) та до 40 балів за сумою двох модулів по модульній складовій оцінювання. Здобувач вищої освіти набирає бали за виконання певних навчальних завдань (виконання практичної, самостійної роботи, опитування за матеріалом тощо) в межах тем навчальної дисципліни. Для отримання підсумкового контролю (екзамену) «автоматом» з даної навчальної дисципліни

здобувачеві потрібно набрати більше або рівне 60 балів, за сумою усіх видів навчальних завдань, відповідно до складових оцінювання.

	Вид заняття	Бали	Форма контролю
1. Поточна складова оцінювання			
0.1. Лекційні заняття			
Змістовий модуль 1.			
1.1.1.	Теоретичні проблеми історії античності.	-	Комп'ютерне тестування шляхом складання модульного контролю
1.1.2.	Егейський світ і гомерівська Греція.	-	
1.1.3.	Рання Греція (VIII–VI ст. до н.е.).	-	
1.1.4.	Греко-перські війни.	-	
1.1.5.	Розквіт грецьких полісів і міжусобні війни.	-	
1.1.6.	Соціально-економічні відносини в Греції класичного періоду.	-	
1.1.7.	Культура класичної Греції.	-	
1.1.8.	Еллінізм.	-	
Змістовий модуль 2.			Психологія пізнавальних процесів: сенсорно-перцептивний рівень пізнання
1.1.9.	Епоха ранньої римської історії.	-	Комп'ютерне тестування шляхом складання модульного контролю
1.1.10.	Епоха ранньої республіки.	-	
1.1.11.	Перетворення Риму в найсильнішу державу Середземномор'я.	-	
1.1.12.	Епоха громадянських воєн.	-	
1.1.13.	Епоха Римської імперії.	-	
1.1.14.	Пізня Римська імперія.	-	
1.1.15.	Римська культура.	-	
Усього бали за лекційні заняття		-	
1.2. Семінарські заняття			
1.2.1.	Джерелознавство і історіографія Стародавньої Греції та Риму.	4	Підготовка до виступів
1.2.2.	Крито-Мікенська епоха.	4	
1.2.3.	Греція в епоху «Великої колонізації» (VIII–VI ст. до н.е.).	4	
1.2.4.	Греко-перські війни.	4	
1.2.5.	Розквіт афінської демократії. Пелопонеська війна.	4	
1.2.6.	Соціально-економічні	4	

	відносини в Греції класичного періоду.		
1.2.7.	Культура класичної Греції.	4	
1.2.8.	Походи Олександра Македонського, утворення світової держави. Еллінізм.	4	
1.2.9.	Доримська Італія і найдавніший період історії Риму.	4	
1.2.10.	Утворення республіки та її ранній період.	4	
1.2.11.	Боротьба Риму з Карфагеном.	4	
1.2.12.	Римська республіка в епоху громадянських воєн.	4	
1.2.13.	Встановлення Імперії. Завоювання I–II ст. н.е.	4	
1.2.14.	Пізня Римська імперія.	4	
1.2.15.	Римська культура.	4	
Усього бали за семінарські заняття		60	
Усього бали за поточною складовою оцінювання:		60	
2. Модульна складова оцінювання			
2.1.	Модульний контроль №1	20	Комп'ютерне тестування
2.2.	Модульний контроль №2	20	Комп'ютерне тестування
Усього бали за підсумковою складовою оцінювання:		40	
Разом бали за освітню компоненту:		100	

Оцінювання завдань поточного (модульного) контролю*

Рівень складності завдань	Кількість завдань в білеті	Оцінка завдань, балів	
		за одне	загальна
1	20	0,4	8
2	9	1	9
3	1	3	3
Разом	30	X	20

* наводиться для усіх модульних контролів

Перелік нормативних документів університету що регулюють порядок оцінювання та проведення контрольних заходів:

✓ Положення про організацію освітнього процесу у Національному університеті водного господарства та природокористування (нова редакція) (Наказ № 358 від 06.07.2020р) <https://ep3.nuwm.edu.ua/4088/>

✓ Порядок організації контролю та оцінювання навчальних досягнень студентів Національного університету водного господарства та природокористування (НУВГП) у Європейській кредитно-трансферній системі (ЄКТС) (зі змінами та доповненнями) (Наказ №168 від 04.04.2016р) <https://ep3.nuwm.edu.ua/21121/>;

- ✓ Положення про семестровий поточний та підсумковий контроль навчальних досягнень здобувачів вищої освіти (Наказ № 310 від 26.05.2019) – <https://ep3.nuwm.edu.ua/15311/> – регламентує порядок проведення семестрового поточного (модульного) та підсумкового контролю навчальних досягнень здобувачів вищої освіти за освітніми ступенями бакалавра і магістра денної і заочної форми навчання в Національному університету водного господарства та природокористування, описує зміст і процедуру державної атестації, поточного, підсумкового та семестрового контролів;
- ✓ Система оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти (семестровий поточний контроль) зі змінами та доповненнями (ухвалено науково-методичною радою НУВГП протокол № 1 від 19.02.2020) <https://ep3.nuwm.edu.ua/21123/> – описує критерії оцінювання навчальних досягнень та порядок рейтингування здобувачів вищої освіти;
- ✓ Методичні вказівки щодо формування, наповнення та оформлення сторінок навчальних дисциплін в Навчальній платформі НУВГП (для професорсько-викладацького складу) (схвалено науково-методичною радою НУВГП Протокол № 1 від 27.02.2019) <http://ep3.nuwm.edu.ua/13934/> – описують порядок оформлення та створення тестів для семестрового поточного та підсумкового контролів, порядок завантаження науково-методичних джерел в курси;
- ✓ Інструкція для здобувачів вищої освіти щодо організації та проведення навчальних занять у дистанційній формі <https://ep3.nuwm.edu.ua/19215/>

Рекомендована література (основна, допоміжна)

Основна література

1. Балух В. О. Історія античної цивілізації: У 3-х т. Т. 1. Стародавня Греція: Підручник. Чернівці: «Наші книги», 2008.
2. Балух В. О. Історія античної цивілізації: У 3-х т. Т. 2. Стародавній Рим: Підручник. Чернівці: ТОВ «Наші книги», 2008.
3. Балух В. О. Історія античної цивілізації: У 3-х т. Т. 3. Практикум. Чернівці: «Наші книги», 2008.
4. Геродот. Історія в дев'яти книгах. Харків: Фоліо, 2006.
5. Дудка Р.А. Курс лекцій з історії Стародавньої Греції та Риму: Навч. посіб. Ніжин: НДПУ, 2002. 208 с.
6. Історія Давнього Риму / Мері Берд; з англ. пер. Олександр Дем'янчук. Київ: ВООКСНЕФ: Форс Україна, 2019.
7. Машкін М.О. Історія Стародавнього Риму. Київ: «Радянська школа», 1955.

Допоміжна література

1. Гай Светоній Транквил. Життєписи цезарів. Бібліотека античної літератури. Львів: Апріорі, 2023.
2. Гомер. Іліада. Харків: Фоліо, 2006.
3. Гомер. Одиссея. Київ: Дніпро, 1968.
4. Кун М.А. Легенди і міфи стародавньої Греції. Боги і герої. Старогрецький епос. Тернопіль: АТ «Гарнекс», 1993.
5. Озимчук О. Історія Стародавньої Греції та Риму в термінах, іменах та назвах. Рівне: ПП ДМ, 2012.
6. Публій Овідій Назон. Метаморфози. Бібліотека античної літератури. Львів: Апріорі, 2019.

Інформаційні ресурси в Інтернет

1. Наукова бібліотека НУВГП – м. Рівне, вул. Олекси Новака, 75. URL: <http://lib.nuwm.edu.ua/>
2. Обласна наукова бібліотека – м. Рівне, вул. Олександра Борисенка, 6. URL: <http://libr.rv.ua>
3. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/>.
4. Інститут історії України НАН України [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://history.org.ua>
5. Бібліотека Інституту археології НАН України [Електронний ресурс]. <http://www.vgosau.kiev.ua/biblioteka>

Поєднання навчання та досліджень*

Здобувачі вищої освіти мають можливість додатково отримати бали за виконання індивідуальних завдань дослідницького характеру, а також можуть бути долучені до написання та опублікування тез до збірників матеріалів студентських наукових конференцій чи то статей з тематики навчальної дисципліни.

ПОЛІТИКИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

Перелік соціальних, «м'яких» навичок (soft skills)

- взаємодія з людьми;
- загальнокультурна грамотність;
- здатність до навчання;
- здатність логічно обґрунтовувати позицію;
- навички усного та письмового спілкування;
- уміння слухати й запитувати;
- формування власної думки

Дедлайни та перескладання

Здобувачі вищої освіти на протязі семестру зобов'язані здавати практичні на інші види навчальних завдань за які на протязі семестру отримують бали, які накопичуються. На останній парі викладач виставляє за сумою балів екзамен тим здобувачам які відповідають вимогам відповідно до положення «Система оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти (семестровий поточний контроль) зі змінами та доповненнями» (ухвалено науково-методичною радою НУВГП протокол №1 від 19.02.2020).

У випадку отримання незадовільної оцінки (менше 60 балів) за результатом екзамену, здобувач вправі здійснити складання або перескладання певних елементів освітньої компоненти до добору балів до результуючої оцінки, при цьому перескладання модульних контролів не здійснюється у відповідності до положення «Система оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти (семестровий поточний контроль) зі змінами та доповненнями» (ухвалено науково-методичною радою НУВГП протокол № 1 від 19.02.2020). У випадку отримання нерезультуючої оцінки за результатом сесії, здобувач вищої освіти керується порядком ліквідації академічних заборгованостей у НУВГП (протокол вченої ради НУВГП № 6 від 22.06.2016) <http://er3.nuwm.edu.ua/4273/> для розгляду процедури повторного вивчення здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін (проходження повторного курсу навчання).

Неформальна та інформальна освіта

Можливе визнання (перезарахування) результатів навчання, набутих у

неформальній та інформальній освіті, якщо вона відповідає вимогам, викладеним у Положенні про неформальну та інформальну освіту в Національному університеті водного господарства та природокористування <https://ep3.nuwm.edu.ua/18660/> і має зв'язок з очікуваними навчальними результатами даної дисципліни та перевіряється в підсумковому оцінюванні.

Правила академічної доброчесності

Здобувачі вищої освіти повинні дотримуватися «Кодексу честі студентів» <https://ep3.nuwm.edu.ua/4917/>.

Перевірку навчальних завдань неупереджено здійснює викладач.

Усі навчальні завдання повинні бути виконані власноручно здобувачем вищої освіти, у разі виявлення однакових робіт, здобувач освіти не отримує бали і повинен виконати завдання повторно.

Під час контрольних заходів здобувачу вищої освіти забороняється використовувати додаткові джерела інформації, окрім тих, що дозволив викладач. У разі виявлення недозволених додаткових джерел інформації бали за контрольний захід здобувач освіти не отримує.

Вимоги до відвідування

Відвідування занять здобувачами вищої освіти є обов'язковим. У випадку пропуску занять здобувач вищої освіти зобов'язаний відпрацювати (виконати практичну роботу, вивчити матеріали лекцій, тощо). Пропуск з поважної причини вважається таким, що відбувся внаслідок хвороби (довідка з лікарні). Якщо здобувач освіти знаходиться на індивідуальному плані і виконує усі вимоги відповідно до «Положення про індивідуальний графік навчання студентів денної форми навчання Національного університету водного господарства та природокористування» <https://ep3.nuwm.edu.ua/6226/> відвідування практичних занять є обов'язковим.

Завдання для відпрацювання здобувач вищої освіти отримує безпосередньо у викладача, або надсилає запит на корпоративну пошту викладачу. Усі матеріали відпрацювання здаються викладачеві особисто здобувачем вищої освіти в навчальну платформу Moodle.

Навчання здобувачів вищої освіти з особливими потребами регулюється: «Концепцією щодо організації навчання осіб з особливими освітніми потребами (осіб з інвалідністю) у Національному університеті водного господарства та природокористування» <https://ep3.nuwm.edu.ua/15913/>.

Автор
Професор

Богдан ПРИЩЕПА

Затверджено

Проректор з науково-педагогічної та
навчальної роботи

Валерій СОРОКА

документ підписаний КЕП
Номер документа СИЛ №296
Підписувач Сорока Валерій Степанович
Підписувач (дані КЕП):
Сертифікат 58E2D9E7F900307B0400000807E2D0054327D00